

[Carlsen-Skiødt.]

delig dansk Gartnerforening havde vi for nogen Tid siden indsendt forskellige Ønsker angaaende disse Gartnerier med Statslaan. Den højtærede Landbrugsminister har ikke kunnet tage Hensyn til alle vore Ønsker, og det var maaske ogsaa urimeligt at forlange — Ministeren har jo et økonomisk Ansvar —, men der er dog taget Hensyn til nogle af vore Ønsker, og det vil jeg gerne sige Tak for. Efter de Erfaringer, der er indhøstet i den forholdsvis korte Tid, disse mindre Gartnerier med Statslaan har eksisteret, vil jeg gerne pege paa enkelte Ting, som jeg mener, man maa have sin Opmærksomhed henvendt paa i den kommende Tid.

Jeg er ganske enig med den ærede sidste Taler, det udmærkede Medlem af det konservative Parti Hr. Ulrich, i, at man ikke maa forcere Udviklingen med Hensyn til Husmandsbrugene frem. Det gælder jo ogsaa i samme Grad med Hensyn til Gartnerierne. Derimod var der vist adskillige andre Ting, jeg er ganske uenig med det ærede Medlem om, men her staar jo Sagskundskaben over for Amatøren, og derfor tilgiver jeg ham gerne. Man maa ikke forcere en Sag frem, for det giver let Bagslag. Derfor maa Husmandskommissionen, som jo har Sagen paa nærmere Hold, og særlig de gartnerisagkyndige Medlemmer i Kommissionen, være kritiske. Det straffer sig, hvis man ikke er opmærksom paa de Krav, der maa stilles. Man maa kræve en vis Dygtighed og en vis faglig Uddannelse af Ansøgeren. Disse Krav maa der ikke slaas af paa. Man maa ogsaa kræve, at vedkommende har Evne til at administrere. Hvis en ung Gartner med de Lønninger, der betales i vore Dage, ikke har kunnet administrere saa forstandigt, at han af sin Indtægt har opsparet noget til senere at etablere sig for, vil han ikke faa Evnen til at administrere, fordi han faar et Statslaan. Har han ikke i de Aar, han har haft med Gartneri at gøre, kunnet træne sig op til Sparsommelighed, vil han næppe heller kunne gøre det, fordi han nu faar et Statslaan til et mindre Gartneri. Han maa ogsaa have en Driftskapital; den kan være ret beskedent ganske vist, men den maa dog være saa stor, at han ikke kører fast i de første Aar. Al Begyndelse er jo svær.

Endvidere maa Kommissionen have sin Opmærksomhed henvendt paa, at den Jord, der skal anvendes i dette Øjemed, hvad enten det drejer sig om privat indkøbt Jord eller Jord i offentlig Eje, er god; daarlig Jord er ubrugelig til Gartneri. Den Jord, man kræver et stort Udbytte af, maa være

af første Kvalitet, ellers mislykkes Arbejdet. Og saa maa man, som sagt, ikke forcere Udviklingen. Produktion, Afsætning og Forbrug maa følges ad. Hvis ikke dette respekteres, vil det bare bringe Skuffelser.

Hvad angaar Oprettelsen af Gartnerier, kan det jo ske under de samme Former som for Husmandsbrugenes Vedkommende. De kan oprettes paa privat indkøbt Jord, hvortil man kan faa Laan indtil 5 000 Kr., eller paa Jord, som Staten ejer. Jeg maa i meget høj Grad tilraade, at disse Gartnerier oprettes paa privat indkøbt Jord, og jeg har mine ganske bestemte Grunde derfor. For det første vil man i nogle Tilfælde kunne faa bedre Jord. Naar vedkommende unge Gartner sammen med sagkyndige Raadgivere faar Lejlighed til at udvælge Jord, der er til Salg, vil han bedre kunne faa Jord, der egner sig til Gartneri, end hvis han maa tage den Jord, som nu engang tilbydes ham af Staten. Jorden kan ogsaa mange Gange være bedre beliggende. Dernæst faar Ejeren større Dispositionsfrihed, f. Eks. ved senere Udvidelser eller ved Optagelse af Laan. Det er min Overbevisning, at et Gartneri kræver mere fuld Ejendomsret end et Landbrug. Det ligger bl. a. i, at Høsten ligger langt ude i Fremtiden; der maa tit arbejdes paa langt Sigt. Derfor finder jeg det i høj Grad ønskeligt, at vedkommende har den hele og fulde Ejendomsret over det Areal, han arbejder med. Helt anderledes er det jo med Landbruget, hvor der høstes fra Aar til Aar.

Saa vil det Spørgsmaal melde sig, om man ikke kan risikere en Overproduktion. Det er et Spørgsmaal, som er meget vanskeligt at besvare. Der har været en stærk Stigning i Produktionen i de senere Aar; i alt Fald er Omsætningsbeløbet steget stærkt. Det hænger sammen med, at Priserne her som paa alle andre Omraader har været opadgaaende, siden den danske Krone blev halveret, et Forhold, som man altid maa regne med. Det er ret betydelige Beløb, der er omsat. Alene paa Københavns Grønttorv er der sidste Aar omsat for 35 Mill. Kr.: Grønsager 12 Mill. Kr., Frugt 10 Mill. Kr. og Blomster 13 Mill. Kr. For at nævne et andet Salgscenter, Salgsforeningen i Odense, saa er der dér sidste Aar omsat for 5 Mill. Kr. Desuden er der selvfølgelig baade i Odense og København mange andre Maader, Varerne sælges paa — disse Beløb kan overhovedet ikke opgøres.

Dernæst vil jeg gerne gøre nogle Bemærkninger om det andet Lovforslag, Forslaget om Oprettelse af Frugtavlsskolonier, Frugtplantager og Havelodsskolonier. Det